

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

1 (21)

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

Dossiernummer
2402446

Beslut om bildande av Mattasjöns naturreservat i Storumans kommun

(3 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med Mattasjöns naturreservat beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 2.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Datum
2024-06-13Diarienummer
9759-2023

Fakta om naturreservatet

Namn	Mattasjön
Dossiernummer	2402446
NVR-id	2061701
Kommun	Storuman
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	38 km NV om Storuman
Mittkoordinat	7253377, 578913 (SWEREF 99 TM)
Naturgeografisk region	33h, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägare	Sveaskog Förvaltnings AB
Fastigheter	Storumanskogen 1:1
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten
Totalareal	373,7 hektar
Areal skogsmark	207,3 hektar
- varav nedan fjällnära gränsen	207,3 hektar
Areal produktiv skog	166 hektar
Areal öppen våtmark	102,1 hektar
Areal övrig öppen mark	6,7 hektar
Areal vatten	57,7 hektar

Arealer och definitioner av marktäckeskategorier enligt Nationella Marktäckedata (NMD).

Syftet med naturreservatet

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer i form av områdets till stora delar naturskogsartade lövbrännor och lövrika granskogar samt dess sjöar och vattendrag, våtmarker och andra öppna marker. Områdets helhetsvärden med dess förhållandevis opåverkade karaktär, ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att skydda och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Ett syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås genom att området i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer. För de delar av reservatet som är präglade av naturliga störningar som brand eller är mer påverkat av skogsbruk, dikning, flottledsrensning eller främmade arter så ska syftet även kunna nås genom att:

- naturvårdsbränna de delar av skogsmarken som är präglade av brand
- utöka livsmiljöer och öka mängden lämpligt substrat för skyddsvärda arter i skog
- skapa en mer varierad beståndsstruktur och främja lövandelen i områdets lövrika skogar
- återställa struktur och hydrologi i sjöar, vattendrag, våtmarker och skog
- ta bort för området främmande arter

Åtgärder ska också kunna genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

Skälen för beslutet

Mattasjöns naturreservat är ett område med mycket höga bevarandevärden kopplat till både dess naturvärden och dess värden för friluftslivet.

De höga naturvärdena är främst knutna till områdets naturskogsartade lövbrännor och lövrika granskogar som innehåller rikligt med naturskogsstrukturer som grova lövträd, gamla granar och död ved från lövträd och gran i olika nedbrytningsstadier. Trädskiktet är flerskiktat, luckigt och har lång kontinuitet. I området förekommer ett stort antal naturskogslevande indikatorarter och rödlistade arter. Två exempel är kristallticka och tallbit. Stora delar av området, med undantag för små grandominerade brandrefugier i de fuktigaste partierna, har ett rikligt lövinslag av äldre björk samt fläckvisa inslag av asp och sälg. Skogarna i reservatet har generellt en mycket låg påverkansgrad men i reservatets ytterkanter finns små arealer hyggen eller ungskog. I sydöstra delen finns 5 hektar ungskog med contortatall.

Det stora flertalet av Mattsjöns våtmarker är klassade som våtmarker med höga naturvärden i den nationella våtmarksinventeringen (VMI). Hydrologin i området förefaller i huvudsak vara ostörd, men i östra delen av reservatet ingår en mindre del av ett dike.

Reservatet erbjuder höga upplevelsevärden och möjlighet att uppleva och nyttja orörd natur genom bärplockning, fiske, skidåkning och annat.

I området finns viktiga livsmiljöer för många skyddsvärda arter som är beroende av naturskogar och andra värdefulla naturmiljöer. Såna områden blir allt mer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga naturlandskapet är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden.

Området är till delar präglat av naturliga störningar (brand), är påverkat av skogsbruk samt flottning och kan ha hydrologisk och fysisk påverkan på våtmarker och vattenmiljöer. Därför kan ett bevarande och en utveckling av områdets naturvärden gynnas av naturvårdande skötsel. Att området ska kunna vara en tillgång för friluftslivet främjas av att skötselåtgärder också kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

De höga naturvärden som dokumenterats i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd. Genom reservatsbeslutet undanröjs hot från exploatering och andra åtgärder och förutsättningarna för att bevara och, genom skötselåtgärder, utveckla naturreservatets naturmiljöer, med därtill hörande strukturer, processer och arter, förbättras. Genom beslutet bevaras också möjligheten att uppleva ett förhållandevis opåverkat naturlandskap.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk,
2. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt,
3. uppföra stängsel, staket eller hägnad,
4. anlägga väg, parkeringsplats, led, spång, bro eller brygga,
5. anlägga ledning eller rör,
6. bedriva täkt, gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dämna, rensa, utfylla, muddra, reglera eller bedriva annan verksamhet som skadar eller förändrar mark och block eller förändrar bottentopografi, vattenflöden eller dräneringsförhållanden,
7. tippa, dumpa eller anordna upplag,
8. framföra motordrivet fordon i terräng, med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
9. avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
10. inplantera för området främmande arter,

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

11. anlägga eller bedriva akvakultur av djur, växter eller andra organismer, som exempelvis fiskodling,
12. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, växtnäringssämnen, jordförbättringsmedel eller kalk.

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

13. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka) i samband med jakt eller i samband med organiserad friluftslivsverksamhet,
14. utföra restaureringsåtgärder i vattenmiljön, såsom iläggning av sten och borttagande av vandringshinder.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats, stuga, koja, vindskydd, eldstad, led, spång eller bro.
4. skötselåtgärder för bevarande och synliggörande av för friluftslivet intressanta besöksmål, inklusive forn- och kulturlämningar, genom plantryckning samt röjning och fällning av buskar och träd,
5. naturvårdsbränning och därtill hörande selektiva huggningar och anläggande av brandgator,
6. skötselåtgärder för att skapa en mer varierad beståndsstruktur och ökad lövandel samt för att återställa naturlig hydrologi i ungskogar och medelålders skogar genom att röja och fälla buskar och träd; ringbarka eller på annat sätt skada träd; tillföra

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

- död ved eller andra växtdelar; dämna och lägga igen diken; stängsla samt genomföra markstörning,
7. skötselåtgärder för att gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer i skog genom att röja eller fälla buskar och träd; ringbarka eller på annat sätt skada träd; tillföra död ved eller andra växtdelar; dämna och lägga igen diken; stängsla samt genomföra markstörning,
 8. skötselåtgärder i våtmarker genom röjning av buskar och träd; dämning och igenläggning av diken; slätter, bete eller annan markstörning,
 9. fysisk och hydrologisk återställning i sjöar och vattendrag genom att ta bort vandringshinder, återföra upprepade block och sten, öppna avstängda sidofåror, etablera lekområden för fisk, återställa igenslammade bottnar eller tillföra död ved,
 10. borttagande av för området främmande arter, exempelvis contortatall,
 11. skötselåtgärder för att begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Fällda träd ska i första hand lämnas i naturreservatet, men fällda färskt angripna träd kan i undantagsfall transporteras ut om områdets prioriterade bevarandevärden påtagligt hotas,
 12. undersökning och dokumentation av djur, växter och andra organismer samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet

Det är förbjudet att:

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, såväl stående som liggande. Undantag gäller för att ta torra, döda kvistar för att använda till lägereld,

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
4. framföra motordrivet fordon i terräng med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
5. insamla eller gräva upp växter, inklusive mossor och alger, samt lavar och svampar. Undantag gäller för att plocka bär, matsvamp och icke fridlysta blommor,
6. insamla ryggradslösa djur.

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

7. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka).

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut, samt de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna,
- b) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning,
- c) uppförande av sittplats och bänk, grillplats, vindskydd, skoterbro, brygga eller liknande anläggning som ersättning för befintlig anläggning. Den nya anläggningen ska ha motsvarande funktion, användningssätt, storlek och läge som den borttagna anläggningen. Åtgärden ska ske i samråd med Länsstyrelsen,
- d) uppförande av vedskjul, utedass eller annan liknande komplementbyggnad inom 15 meter från befintlig huvudbyggnad och inte närmare strandlinjen än 25 meter. Befintlig huvudbyggnad preciseras i bilaga 1,
- e) skötsel av stugtomt genom att röja sly och buskar,
- f) fällning av enstaka träd som riskerar att orsaka skada i anslutning till byggnader och andra anläggningar,

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

- g) slyröjning, kvistning och kapning av liggande träd för underhåll av befintliga stigar och skoterleder,
- h) uppförande av jakttorn,
- i) kvistning eller röjning av sly för upprätthållande av sikt- eller skjutgator vid jaktpass,
- j) uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin med stöd av 1 § terrängkörningsförordningen. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
- k) insamling av enstaka exemplar av arter för exempelvis artbestämning och dokumentation. För att genomföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär någon form av markering, fällfångst eller andra åtgärder som kan innebära påverkan på naturmiljön krävs Länsstyrelsens tillstånd från föreskrifterna.

Ärendets beredning

Mattsjön naturvärdesinventerades av Länsstyrelsen i inventeringen av Skyddsvärda statliga skogar och urskogsartade skogar (SNUS) 2003-2004 och konstaterades då hysa höga naturvärden. Till följd av SNUS-inventeringen avsattes större delen av Mattasjön av Sveaskog som ett större hänsynsområde.

2023 tecknades en överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Sveaskog om långsiktigt skydd av skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog. Överenskommelsen omfattade i Västerbottens län 39 områden omfattande ca 12 400 hektar produktiv skogsmark, däribland Mattasjön.

Denna överenskommelse var ett led i genomförandet av ett regeringsuppdrag till Naturvårdsverket om att skydda värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog. Uppdraget hade sin grund i proposition 2021/22:58, Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvärden i skogen med frivillighet som grund, vilken baseras på Skogsutredningen 2020. Skogsutredningen sammanställde bland annat den inventering av värdefulla fjällnaturskogar på statens innehav som genomfördes av länsstyrelserna fram till 2020. Efter inventeringen redovisades de värdefulla fjällnaturskogarna till Skogsutredningen som föreslog att

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

staten bör vara en föregångare och att de statliga skogarna därmed skulle få ett formellt skydd.

Överenskommelsen avsåg huvudsakligen naturskogarna enligt Skogsutredningens betänkande. I samråd mellan Naturvårdsverket, Sveaskog och berörda länsstyrelser har områdena setts över, detaljavgränsats och i vissa fall fått justerade och mer ändamålsenliga gränser i förhållande till befintligt skydd och angränsande skyddsvärda skogar.

Naturreservatet ligger inom Ubmeje tjeälddie samebys renbetesmarker¹. Inför remiss har Vapstens-, Grans-, Ubmeje tjeälddie- och Rans sameby samt Sametinget, Svenska Samernas Riksförbund och Landsförbundet Svenska Samer beretts möjlighet till konsultation i enlighet med 2 § lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Länsstyrelsen har därefter i september 2023 genomfört konsultation med Vapstens sameby, Grans sameby, Sametinget och Landsförbundet Svenska Samer.

Länsstyrelsen har också under hösten 2023 fört dialog med Storumans och Sorsele kommun. Sorsele kommun (Suorsán tjeälddie) och Storumans kommun (Luspie) är sedan 2010 förvaltningsområde för det samiska språket^{2,3}.

Yttranden från remissinstanser och länsstyrelsens beaktande av inkomna synpunkter

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter för yttrande och samråd. Följande remissinstanser har yttrat sig:

Skogsstyrelsen är positiva till att naturreservatet bildas och har inga övriga synpunkter.

Västerbottens ornitologiska förening (VOF) är positiva till att Ekorrhimmeln skyddas som naturreservat. Särskilda synpunkter har lämnats kopplat till den föreslagna åtgärden naturvårdsbränning. VOF betonar vikten av att Länsstyrelsen har kunskap om områdets fågelliv,

¹ Sametinget. IRENMARK. Rennäringens markanvändningsdata. www.sametinget.se.

² 6 § Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

³ Sorsele kommun 2001. Mål och riktlinjer i arbetet som samisk förvaltningskommun. Fastställd av kommunfullmäktige 2021-02-22.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

att hänsyn tas till fågellivet vid planerade åtgärder samt att naturvårdsbränning inte genomförs under häckningstid.

Länsstyrelsens kommentar: Vid genomförande av olika skötsel- och förvaltningsåtgärder behöver alltid den slutliga avvägningen av eventuell nytta och skada för olika berörda arter och naturtyper göras i varje enskilt fall. Inför en naturvårdsbränning sker därför alltid en mycket noggrann fältplanering med flera detaljerade genomgångar av berörda bestånd, ofta under flera fältsäsonger. Förekomster av olika skyddsvärda arter som kan behöva tas hänsyn till noteras och registreras. För att inhämta ytterligare kunskap sker vid behov även samråd med lokala ornitologer eller annan expertis. Om det påträffas särskilt skyddsvärda arter (fåglar eller andra organismgrupper) där förekomsten kan komma att äventyras av en bränning tas det med i planeringen, exempelvis genom val av tidpunkt eller justering av gränserna för bränningsområdet så att arten/arterna inte påverkas eller påverkansgraden minimeras.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) anser att undersökning och kartläggning av malmpotentiella områden samt inventering av mineralfyndigheter ska undantas från föreskrifterna då sådan verksamhet utförs av en statlig myndighet. SGU betonar att vissa typer av undersökningsarbeten ger obefintliga eller försumbar skada på mark och omgivning.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har efter remisstiden varit i kontakt med SGU. Länsstyrelsen och SGU delar uppfattningen att det finns undersökningar som kan genomföras utan att bryta mot naturreservatsföreskrifterna eller påverka syftet med naturreservatet medan mer fördjupade undersökningar kan innebära en påverkan på mark, vegetation och arter.

Länsstyrelsen anser att det inte är lämpligt med generella undantag från föreskrifterna när vilka åtgärder samt omfattningen av eventuella åtgärder inte är kända i förväg. Statlig myndighet är ett väldigt vitt begrepp, där vilka som ingår också varierar över tid. Länsstyrelsen kan, med stöd av 7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken, medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och är förenligt med föreskriftens syfte.

Storumans kommun avstyrker reservatsförslaget. De ser inga motstridiga intressen i översiktsplanen men är kritiska till den höga

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

andelen naturreservat i kommunen, att fler reservat bildas när förvaltningsanslagen minskar, och att ett naturreservat skulle kunna begränsa eventuella framtida behov av infrastruktur, energiproduktion eller ekonomisk utveckling.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen arbetar utifrån de nationella miljömålen samt de åtaganden som Sverige skrivit under på EU-nivå (EUs biodiversitetsstrategi) och FN-nivå (Konventionen om biologisk mångfald) som rör biologisk mångfald och långsiktigt fungerande ekosystem. Formellt skydd är ett av flera viktiga instrument för att nå målen. Sverige är fortfarande långt ifrån de bevarandenivåer som krävs för att uppnå nationellt och internationellt uppsatta mål, även i Storumans kommun. Länsstyrelsen arbetar strategiskt för att naturreservat ska bildas på de platser där de gör som allra störst nytta.

Landsförbundet Svenska Samer anser principiellt att bildande av naturreservat är positivt så länge det inte förhindrar samisk traditionell markanvändning med till exempel jakt, fiske och renskötsel. De anser också det vara viktigt att inte stimulera turism i områden med etablerad samisk markanvändning.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen bedömer att beslutet om naturreservat inte begränsar samisk traditionell markanvändning. Vidare bedömer Länsstyrelsen att antalet besökare i området kommer att bli förhållandevis låg.

Svenska Samernas Riksförbund anser att naturreservat ofta är positiva för renen och renskötseln. De betonar vikten av att beslutet om naturreservat inte ska begränsa renskötselrätten. De betonar också vikten av att åtgärder som kan påverka renskötsel ska samrådas med berörd sameby.

Länsstyrelsens kommentar: Renskötsel i enlighet med rennäringslagen är undantaget från föreskrifterna (undantag b). Länsstyrelsen samråder alltid med berörd sameby inför åtgärder som kan komma att påverka renskötseln.

Sametinget betonar att renskötsel och andra samiska näringar fortsatt ska kunna bedrivas obehindrat och att berörd sameby får ha ett reellt inflytande i planering av åtgärder.

Länsstyrelsens kommentar: Renskötsel i enlighet med rennäringslagen är undantaget från föreskrifterna (undantag b), och Länsstyrelsen

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

bedömer att beslutet om naturreservat inte begränsar övrig samisk traditionell markanvändning. Länsstyrelsen samråder alltid med berörd sameby inför åtgärder som kan komma att påverka renskötseln.

Översiktlig beskrivning av reservatet

Mattasjöns naturreservat (Mártanjávrrie) ligger ca 38 km nordväst om Storuman. Naturreservatet utgörs av ett stort sammanhängande naturskogsområde med lövbrännor och lövrika granskogar. Reservatet har höga naturvärden knutna till det naturskogsartade skogstillståndet, med god förekomst av strukturer som gamla lövträd, gamla granar samt stående och liggande död ved. Reservatet hyser flera sällsynta och rödlistade arter som är beroende av gamla naturskogar. Det finns även ett inslag av hydrologiskt intakta våtmarker, tjärnar, bäckar och sjöar. Mattasjöns utlopp är troligen fysiskt och hydrologiskt påverkat då sjön tidigare varit allmän flottled. Delar av reservatet är också påverkat av skogsbruk.

Naturreservatet kan besökas året runt för t.ex. vandring, fågelskådning, skidåkning, svamp- och bärplockning och området är relativt lättillgängligt då det går en väg längs med reservatets södra gräns. I området finns en jaktstuga i skogen nordöst om Mattasjön.

Reservatet ligger inom Ubmeje tjeälddie samebys vår-, förvinter- och vinterbetesmarker.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv till skyddets utformning

Mattasjön är en mycket värdefull naturmiljö som hyser en mångfald av arter som är knutna till dessa miljöer. Området har egenskaper och strukturer som utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. För att områdets värden ska bestå behöver området därför långsiktigt skyddas från skogsbruk, vattenkraftsutbyggnad, dikning och annan exploatering, verksamhet eller påverkan som innebär att områdets naturvärden skulle skadas, som försvårar för allmänhetens tillträde till området eller som kan påverka områdets relativt opåverkade karaktär.

Naturreservatet är präglad av naturliga störningar som exempelvis brand. Detta har idag upphört eller är till stora delar satt ur spel.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

Området är också påverkat av äldre tiders skogsbruk och flottning samt modernare skogsbruk där contortatall planterats på ett par hektar. Våtmarker, sjöar och vattendrag kan vara fysiskt och hydrologisk påverkade. På grund av detta så har ekosystemens funktion i delar av området påverkats negativt och viktiga ekologiska strukturer vidmakthålls eller skapas inte. Ett bevarande och en utveckling av områdets höga naturvärden förutsätter därför att skötselåtgärder kan genomföras för att gynna dessa bevarandevärden på kort och lång sikt. Därför möjliggörs naturvårdande skötsel såsom naturvårdsbränning, ringbarkning och fällning av träd samt hydrologisk återställning. Att området även ska kunna vara en tillgång för friluftslivet förutsätter också att skötselåtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och för att förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Vattenmiljön hänger intimt samman med omgivande landmiljöer som har en funktion som skyddszon för vattendraget och därför är viktig ur naturvårdssynpunkt. Skyddszonen kan minska avrinning och erosion, fungera som filter för näringsämnen, påverka ljusförhållanden och vattentemperatur, bibehålla fuktigt mikroklimat, tillföra organiskt material och utgör i sig ofta en artrik livsmiljö. I naturreservatet ingår därför förutom vattenmiljöerna även närmaste omgivande marker längs vattendraget och runt mynningsområdena i sjöarna.

Naturreservatet omfattar Sveaskogs marker och är i första hand avgränsat med utgångspunkt i reservatets huvudsyfte om bevarande av områdets naturskogar, vilket i sin tur utgår ifrån regeringsuppdraget att skydda värdefulla statliga skogar. Även lantmäteri- och skötseltekniska aspekter har beaktats i avgränsningen.

Det krävs ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevara och utveckla naturreservatets värdefulla natur- och friluftsmiljöer. Länsstyrelsen bedömer att naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för områden som Mattasjön med sådant skötselbehov att en skötselplan krävs och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska bibehållas och utvecklas.

Länsstyrelsen har därför bedömt att området, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken) samt områdets värde för friluftslivet, bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Skyddet av Mattasjön har hög prioritet inom Länsstyrelsens uppdrag att skydda värdefull natur och bevarandet av naturreservatet Mattasjön ligger i linje med nationella och regionala strategier och planer för skydd och skötsel av värdefull natur:

- Området har en stor mängd nyckelelement och naturvårdsarter och förhållandevis liten påverkan av modernt skogsbruk. De höga naturvärdena på beståndsnivå gör området högt prioriterat för skydd⁴.
- Området ligger i ett landskap med hög koncentration av skyddade områden och skogar med dokumenterat höga naturvärden. Därmed blir förutsättningarna bättre för att långsiktigt bevara och utveckla områdets utpekade värden och för att bevara, stärka och utveckla en grön infrastruktur på landskapsnivå⁵. En grön infrastruktur är ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer, strukturer och naturområden för bevarande av biologisk mångfald i hela landskapet.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv

Bevarandet av biologisk mångfald och arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljökvalitetsmålen är en hörnsten i det nationella miljöarbetet och naturreservat är en av de skyddsformer som utgör basen i det formella skyddet av värdefulla naturområden och biologisk mångfald.

Reservatsbeslutet omfattar 207,3 hektar skog (varav 166 ha är produktiv skog), 57,7 hektar vattendrag och sjö och 102,1 hektar våtmark med dess arter, strukturer och processer som i första hand stärker möjligheterna att nå miljömålet Levande skogar men även miljömålen Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv.

Reservatet bidrar även till uppfyllandet av flera av Sveriges nationella friluftsmål, däribland Tillgång till natur för friluftsliv och Skyddade

⁴ Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2018. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 6762.

⁵ Länsstyrelsen Västerbotten. 2019. *Handlingsplan för grön infrastruktur i Västerbottens län*.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

områden som resurs för friluftslivet, genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras och tillgängliggörs.

Mattasjöbäcken (ID SE725008-580035 i VattenInformationssystem Sverige, VISS) har idag god ekologisk status i enlighet med EU:s vattendirektiv (2000/60/EG)⁶. Delar av vattendraget har tidigare använts som allmän flottled och är hydrologiskt påverkat av flottningen. Mattasjöbäckens sträckning inom reservatet kan även vara fysiskt påverkad av tidigare flottledsrensning. Ett skydd av området kommer att bidra till att den ekologiska statusen bibehålls eller förbättras.

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer

Reservatet ligger inte inom något riksintresse.

I den gällande översiktsplanen för Storuman kommun finns inte några motstående intressen presenterade som berör Mattasjön.

Naturreseptatet berörs inte av några gällande undersökningstillstånd⁷ eller utpekade riksintressen för mineralutvinning (3 kap. 7 § miljöbalken), energiproduktion (3 kap. 8 § miljöbalken) eller kända intressen för totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken).

Sammantaget så bedömer Länsstyrelsen därför utifrån reservatets omfattning att detta beslut om bildande av naturreseptatet Mattasjön är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med för området gällande kommunala planer.

Effekter på ekosystemtjänster

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter naturreseptatets bildningen har på olika ekosystemtjänster från naturreseptatet. I bedömningen ingår de ekosystemtjänster som påverkas i måttlig till hög grad, både positivt och negativt.

Beslutet har störst positiv effekt på de stödjande ekosystemtjänsterna som är kopplade till artbevarande och biologisk mångfald, men även många andra ekosystemtjänster påverkas positivt. Länsstyrelsen be-

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

⁷ Sveriges geologiska undersökning (SGU). Mineralrättigheter. Kartvisare.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

dömer att bland annat följande ekosystemtjänster påverkas positivt av beslutet:

- **Försörjande ekosystemtjänster** som produktion av livsmedel från vilda djur och växter.
- **Reglerande ekosystemtjänster** som flödesreglering, biologisk kontroll av skadegörare och global klimatreglering (kolbindning) utförd av växter.
- **Kulturella ekosystemtjänster** som tillhandahållande av attraktiva miljöer för friluftsliv, tillhandahållande av områden för forskning samt bevarande av naturen för framtida generationer.
- **Stödjande ekosystemtjänster** som ekologiska samspel, bevarande av biologisk mångfald inklusive genpool, habitat och hotade arter, samt tillhandahållande av livsmiljöer för arter, t.ex. barnkammare, boplatser för djur och fåglar.

Beslutet har störst negativ effekt på försörjande ekosystemtjänster kopplade till skogsbruk som produktion av träråvaror, bioenergi och biobaserade kemikalieråvaror. En nationell politisk avvägning har gjorts mellan produktion av virkesråvara och bevarande av skogar med höga naturvärden vid formuleringen av tidigare etappmål för miljömålet Levande skogar.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Vid skydd av områden ska det enligt 7 kap. 25 § miljöbalken göras en intresseavvägning där hänsyn ska tas till enskilda intressen. Utgångspunkten vid avvägning mellan enskilda och allmänna intressen är att inskränkningar som motiveras av hänsyn till naturvårdsintressen eller intressen för friluftslivet betraktas som angelägna allmänna intressen.

Länsstyrelsen bedömer att naturreservatets avgränsning och föreskrifter är nödvändiga för att skydda och utveckla områdets bevarandevärden. I avsnittet Motiv till skyddets utformning ges en fördjupad motivering till detta.

Sammantaget finner Länsstyrelsen därför att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Konsekvensutredning för ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken

Enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en bedömning om konsekvensutredning göras för ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken. Dessa föreskrifter gäller rätten att färdas och vistas, och ordningen i övrigt i området och exemplifieras i förarbetena till miljöbalken (prop. 1997/98:45) som förbud mot åtgärder som annars hade varit tillåtna enligt allemansrätten.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (SFS 2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivning.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § och 26 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet eller föreskriftens syfte.

För föreskrifter med krav på tillstånd kan Länsstyrelsen lämna tillstånd till en åtgärd om det inte strider mot reservatets syfte. Ett tillstånd innebär att en åtgärd kan få vidtas, åtminstone i viss omfattning men att det kan finnas krav på utformning, tidsbegränsning, lokalisering mm.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

Före anordnande av fasta renskötselänläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om anmälan om samråd.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också andra lagar, förordningar och föreskrifter till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- I enlighet med 2 kap. 16 § förordningen (1994:1716) ska tillstånd för utsättning av fisk sökas hos Länsstyrelsen. Tillstånd får inte ges för sådana fiskarter eller fiskstammar som är olämpliga med hänsyn till vattenområdets särart. Tillstånd får inte heller ges om det finns risk för spridning av smittsamma sjukdomar,
- Av 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter framgår att hundar under tiden 1 mars - 20 augusti ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt,
- Det är förbjudet att använda blyhagel vid jakt på våtmarker och över grunda delar av öppet vatten enligt 14b § förordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter,
- Reservatet omfattas av strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. 13 - 18 §§ miljöbalken. Beslut om bygglov innebär inte att dispens från reglerna om strandskydd och reservatsföreskrifterna har beviljats. Inom naturreservat är det Länsstyrelsen som prövar ärenden om strandskydd.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 3. Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Simon Mattsson, naturvårdshandläggare, som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Maja Östlund, naturvårdshandläggare; Per-Anders Blomqvist, naturvårdshandläggare; medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

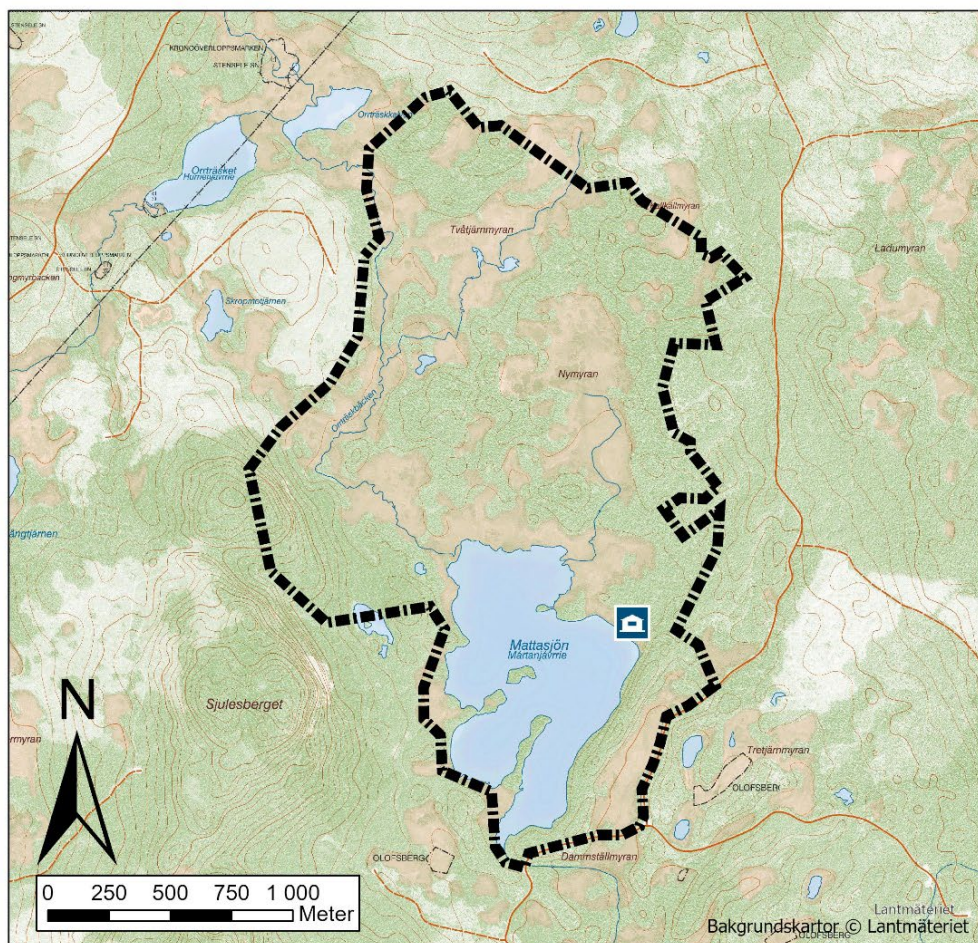
Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
<https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd>.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan inklusive bilagor
3. Överklagandehänvisning regeringen

Bilaga 1

Naturresevat

Mattasjön

Storumans kommun
Västerbottens län

Bilaga 1 till beslut med diarienummer 9759-2023.

Reservatsgräns

Huvudbyggnad

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslutscharta för Mattasjöns naturresevat.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 2 till beslut

1 (20)

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

Dossiernummer
2402446

Skötselplan för Mattasjöns naturreservat i Storumans kommun

Foto: Länsstyrelsen Västerbotten

1 Syftet med naturreservatet

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer i form av områdets till stora delar naturskogsartade lövbrännor och lövrika granskogar samt dess sjöar och vattendrag, våtmarker och andra öppna marker. Områdets helhetsvärden med dess förhållandevis opåverkade karaktär, ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att skydda och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Ett syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås genom att området i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer. För de delar av reservatet som är präglad av naturliga störningar som brand eller är mer påverkat av skogsbruk, dikning, flottledsrensning eller främmade arter så ska syftet även kunna nås genom att:

- naturvårdsbränna de delar av skogsmarken som är präglade av brand
- utöka livsmiljöer och öka mängden lämpligt substrat för skyddsvärda arter i skog
- skapa en mer varierad beståndsstruktur och främja lövandelen i områdets lövrika skogar
- återställa struktur och hydrologi i sjöar, vattendrag, våtmarker och skog
- ta bort för området främmande arter

Åtgärder ska också kunna genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

2 Fakta om naturreservatet

Namn	Mattasjön
Dossiernummer	2402446
NVR-id	2061701
Kommun	Storuman
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	38 km NV om Storuman
Mittkoordinat	7253377, 578913 (SWEREF 99 TM)
Naturgeografisk region	33h, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägare	Sveaskog Förvaltnings AB
Fastigheter	Storumanskogen 1:1
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten
Totalareal	373,7 hektar
Areal skogsmark	207,3 hektar
- varav nedan fjällnära gränsen	207,3 hektar
Areal produktiv skog	166 hektar
Areal öppen våtmark	102,1 hektar
Areal övrig öppen mark	6,7 hektar
Areal vatten	57,7 hektar

Arealer och definitioner av marktäckeskategorier enligt Nationella Marktäckedata (NMD).

3 Naturtypsindelning

Följande naturtyper förekommer i naturreservatet.

Naturtyp enligt NNK	Kod	Areal / längd
Taiga	9010	161,6 ha
Skogbevuxen myr (91D0)	9740	26,4 ha
Öppna mossar och kärr	7140	74,7 ha
Aapamyrar	7310	23 ha
Icke-natura-skog	9900	29,2 ha
Öppen icke natura-naturtyp (ex vägren, elledningsgator etc)	6960	0,3 ha
Sjö	3100	57 ha
Myrsjöar	3160	0,7 ha
Mindre vattendrag	3260	4887 m
Dike	109	48 m

Tabell med naturreservatets Natura-naturtyper enligt Natura-naturtypskartan (NNK), kartering enligt Naturvårdsverket.

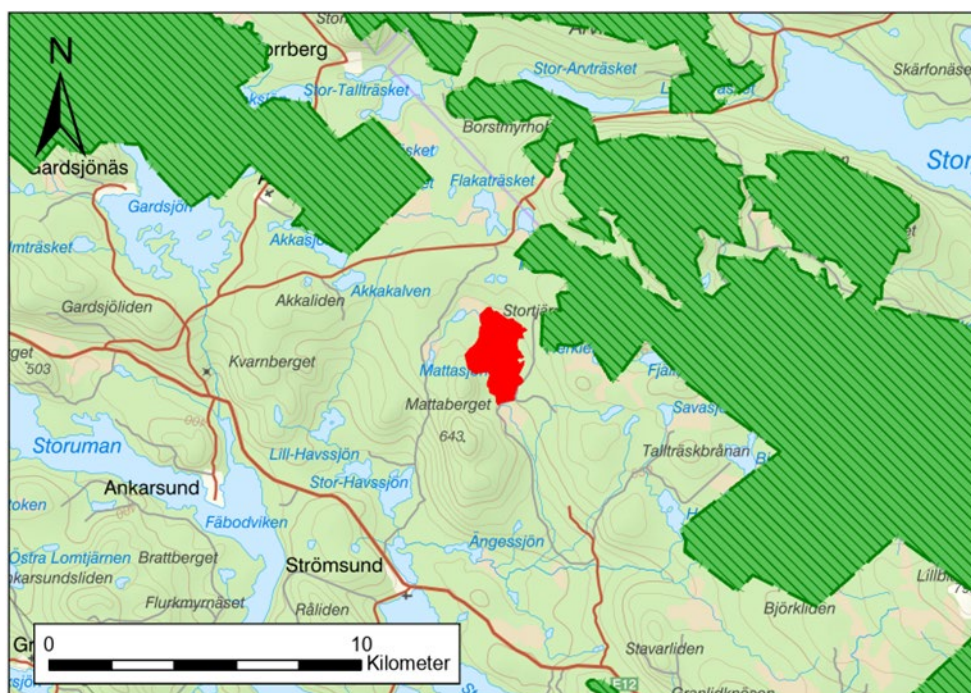
4 Beskrivning av naturreservatet

4.1 Läge och landskap

Området utgörs i stor utsträckning av ett låglänt område beläget cirka 4 kilometer sydsydost om Flakaträsk och 6,5 kilometer nordost om Strömsund. Höjden över havet varierar från 500 m ö.h. vid Mattasjöns strandkant upp till 575 m ö.h. på Sjulesbergets nordöstra sluttning. I de flackaste, lägsta delarna av sluttningarna finns mindre myrar insprängda i skogen samt någon mindre bäck. I hela området berörs stora våtmarksområden.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

Naturreseptet Mattasjön (centralt placerad, helmarkerad polygon i rött) ligger cirka 6,5 km NO om Strömsund. På kartan syns också några närliggande naturreseptat (streckade polygoner i grönt).

4.2 Naturgeografiska förhållanden

Bergarten i området består i huvudsak av silikatmineraldominerat, klastiskt sedimentärt konglomerat i huvudsak uppbyggd av finkorniga rundade partiklar. I de sydöstra samt nordvästra delarna utgörs berggrunden i huvudsak av sandstenen arkos (sparagmit) där kornen är kantiga.

Kring Sjulesberget i väst är formbildningen kopplad till skollornas överskjutning vid den kaledonska bergartsbildningen.

Jordarterna utgörs i huvudsak av torv och morän utan särskilda terrängformer, med tunt och oregelbundet moräntäcke i de centrala delarna av området. I öst och sydöst övergår den oregelbundna moränen till en mer tydlig rogenmorän som fortsätter i sydsydostlig riktning söder om reservatet. Dessa är subglacialt avsatta transversellt mot isälvsriktningen.

4.3 Skog

Skogen i området domineras av gamla lövbrännor och lövrika granskogar med hög beståndsålder, ofta mellan 160–190 år.

Datum

2024-06-13

Diarienummer

9759-2023

I brandrefugiala delar på kullar, myrholmar och utmed bäckar är graninslaget högre med gamla granar över 250 år. I stora delar av området är lövinslaget stort, ofta mellan 20–60 procent men längst österut finns ett område med cirka 90 procent lövträd. Av lövträden dominerar björk, men det finns även inslag av andra lövträd som till exempel al, asp och sälg. I de fuktigare delarna av skogen är produktiviteten högre med lågörter i fältskiktet.

Mängden död ved varierar, men är i stora delar riklig av både stående torrakor och liggande död ved i olika grovlek och nedbrytningsstadier från både lövträd och gran. I stora delar av området saknas spår av skogsbruk helt, men i de mest produktiva granbestånden finns enstaka avverkningsstubbar. Längst i sydost ligger ett område på cirka 5 hektar med contortatall som planterades runt 1985.

4.4 Våtmarker

Stora delar av området utgörs av våtmarksområdet Tvåtjärn- och Nymyran (24G1I01) som har grundinventerats i den landsomfattande våtmarksinventeringen (VMI). Våtmarksområdet är ett kärrkomplex med högt naturvärde som framförallt består av ett topogent kärr, men det finns även inslag av soligena kärr samt sträng-flarkkärr med lösbottnflarkar. De flesta myrar förefaller vara opåverkade av dikning men öster om Nymyran går en del av ett dike in i reservatet. Längst i norr finns också diken strax utanför reservatsgränsen som kan ha viss hydrologisk påverkan på områden i reservatet.

4.5 Sjöar och vattendrag

Det finns flera sjöar i reservatet. I reservatets södra del ingår Mattasjön (Mårtanjävrrie). Det finns även flera mindre sjöar spridda i anslutning till våtmarksområdet Tvåtjärn- och Nymyran. I reservatets västra del korsar reservatet en sjö som ligger nedan Sjulesbergets ostsluttning.

Området har också flera vattendrag. Tvåtjärnmyran avvattnas av Orrträskbäcken och Nymyran av en annan bäck som rinner ut i Mattasjön. Dessa förefaller vara opåverkade av dikning. Från Mattasjöns utlopp i södra änden rinner vattendraget Mattasjöbäcken. Mattasjöbäcken har tidigare varit allmän flottled och är hydrologiskt och fysiskt påverkad av flottledsrensningen. Utloppet har troligen

varit rensat på sten och Mattasjöns vattennivå kan ha varierat i samband med dämningen nedströms.

4.6 Naturvårdsarter

Följande skyddsvärda eller på annat sätt naturvårdsintressanta arter har påträffats (hotkategori enligt Artdatabankens Rödlista 2020¹ inom parentes där NT = nära hotad och VU = sårbar):

Gammelgranskål (NT), granticka (NT), grantickeporing (VU), gränsticka (NT), harticka (NT), kristsallticka (VU), ostticka (VU), rynkskinn (VU), stjärntagging (NT), tajgaskinn (VU), trådticka, ullticka (NT), vedticka, violmussling (NT), garnlav (NT) och stuplav.

4.7 Kulturhistoria och markanvändning

Fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar

Det finns inga registrerade fornlämningar eller kulturlämningar inom reservatet enligt Riksantikvarieämbetets söktjänst Fornsök².

Flottnings

Mattasjöbäcken har tidigare varit allmän flottled. Det är tydligt att bäcken använts under flottningsperioden vilket visar sig i form av stenar, block och grusmassor rensats upp för att underlätta timmertransporten. En damm ett stycke nedströms utloppet har använts för att höja och säkerställa en tillräcklig vattennivå. På vissa ställen kan bäckfåran ha rätats ut för att ytterligare underlätta transporten.

Skogsbruk

I stora delar saknas spår av tidigare skogsbruk, men i de mest produktiva granskogarna finns enstaka stubbar. I sydöstra hörnet finns fem hektar med contortatall som planterats cirka 1985.

4.8 Renskötsel

Naturreseptatet ligger inom Ubmeje tjeälddie samebys vår, förvinter- och vinterbetesland, som nyttjas från senhösten till våren. Ubmeje

¹ SLU Artdatabanken. 2020. *Rödlistade arter i Sverige 2020*.

² Riksantikvarieämbetets databas Fornsök.

Datum

2024-06-13

Diarienummer

9759-2023

tjeälddie sameby är en fjällsameby. Reservatet ligger inte inom några riksintressen för rennäringen, men den norra delen av reservatet berör en konventionsled.

Andra områden än de som redovisas på Sametingets kartor kan få ökad betydelse på grund av bl.a. väder, betestillgång samt övriga verksamheter och aktiviteter inom beteslandet. Samhällen, utbyggda älvar, vägar, skogsbruk, turism m.m. i samebyns vinterbetesområde gör att renarna behöver mycket tillsyn i vinterbeteslandet. Tjockt snötäcke och hård skare gör att det i vinterbeteslandet är nödvändigt att ha tillgång till hänglavsbyte.

4.9 Friluftsliv

Reservatet kan erbjuda fina vildmarksupplevelser i orörd natur. Stora delar av reservatet är flackt och relativt lättvandrat. Stora områden i och runt våtmarkerna är mycket fuktiga och mer svårvandrade.

Reservatet saknar besöksanordningar. Naturreservatet kan besökas året runt för t.ex. vandring, fågelskådning, svamp- och bärplockning eller skidåkning.

Det finns inga markerade skoterleder i reservatet.

5 Skötselområden för naturmiljöer

Reservatet är indelat i fem skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i naturreservatet samt de åtgärder som ska genomföras inom respektive skötselområde (se även bilaga 1). För varje skötselområde redovisas bevarandemål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås i skötselområdet och därmed ge en tydlig bild av hur reservatets syfte ska tillgodoses. För varje skötselområde redovisas också skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter. Skötselområdets bevarandetillstånd anses gynnsamt när dessa bevarandemål är uppnådda.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

5.1 Skötselområde 1: Grandominerad skog med i huvudsak fri utveckling (23,2 ha)

Beskrivning

Skötselområdet består av gammal naturgranskog med bitvis högt lövinslag. Skogarna är fullskiktade med tydlig åldersspridning i trädskiktet. Trädskiktet domineras av gamla granar kring 160–200 år samt ännu äldre granar i fuktigare brandrefugier. Lövinslaget är bitvis rikligt och utgörs främst av björk men även sälg och asp. I området finns även mindre partier med gransumpskog. Tillgången på död ved är god och i stora delar av området finns mycket rikligt med död ved, både stående och liggande i olika stadier av nedbrytning. Skogarna bär överlag mycket få spår av tidigare skogsbruk. Någon enstaka stubbe från tidigare dimensionsavverkning har hittats vid fältbesök.

Bevarandemål

- Skogen ska huvudsakligen präglas av intern dynamik med naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Området ska ha en naturlig hydrologi.
- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen grandominerad skog ska vara minst 23,2 ha

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin övervägas.

5.2 Skötselområde 2: Lövrik skog (163 ha)

Beskrivning

Området består av mycket lövrik granskog uppkommen efter brand. Spritt över området finns rikliga mängder lövträd, främst av björk men även asp, sälg och al. Lövträden finns i olika dimensioner och åldrar. Här finns ofta allmänt till rikligt med död lövved, både liggande och stående, i olika nedbrytningsstadier.

Bevarandemål

- Skogen ska huvudsakligen präglas av naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, brand, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Efter en störning kan inslaget av lövträd öka vilket ger goda möjligheter för lövträdsberoende arter att fortleva i området. Andelen gran och grova träd kan öka i senare successionsfaser vilket bland annat gynnar arter som är knutna till grov gran och asp samt grov död ved.
- Området ska ha en naturlig hydrologi.
- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen lövrik skog ska vara minst 163 ha.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Åtgärder för att öka öppenheten och minska konkurrensen

Där en ökad inväxning och dominans av gran kan påverka områdets naturvärden negativt kan fällning eller ringbarkning av gran övervägas för att gynna lövträd.

Bränning

Där brand bedöms gynna områdets naturvärden kan en bränning genomföras. En bränning syftar till att upprätthålla eller återskapa en brandpräglad skogsstruktur med de strukturer och arter som är knutna till brand. En bränning kan medföra ökad öppenhet, skiktning och föryngring av främst tall och löv; ökad mängd död ved och strukturer som brandljud som kan medföra ökad livslängd på träden. Skötselområdet kan delas upp och brännas i mindre delar om det bedöms lämpligt. Exakt avgränsning och frekvens för de enskilda naturvårdsbränningarna tas fram i samband med den brandplan som görs inför varje enskild bränning.

Stängsling

Om föryngring av lövskog bedöms ha dåliga förutsättningar att utvecklas på grund av intensivt bete kan stängsling övervägas.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin övervägas.

5.3 Skötselområde 3: Medelålders skog med contortatall (4,8 ha)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av ett contortatallbestånd som planterades cirka 1985. Det finns enstaka inslag av lövträd men naturvärdena är ringa eller mycket begränsade.

Bevarandemål

- Skötselområdet ska förvaltas så att höga naturvärden på lång sikt utvecklas och att området därmed förstärker värdena i reservatets övriga delar. Contortatallarna bör avverkas, möjligen i samband med avverkningar utanför reservatet, och området istället utvecklas som en lövrik ungskog. Utveckling från ungsogar med dess lövrikedom kan också komplettera reservatets övriga lövrika skogar som är i betydligt senare successionsstadier.
- Skogen ska ges möjlighet att successivt utveckla höga naturskogsvärden och skogen ska på sikt präglas av naturliga processer och innehålla naturskogsstrukturer motsvarande de bevarandemål som angetts för skötselområde 2.

Skötselåtgärder

Avverkning

Huvudinriktningen för skötselområdet är att all contortatall i skötselområdet ska avverkas och att efterföljande föryngring i huvudsak ska vara naturlig.

Lövgynnande och variationsskapande åtgärder

I de fall områdets utveckling riskerar att gå i en icke önskvärd riktning kan t.ex. selektiva röjningar, frihuggningar eller andra åtgärder genomföras för att skapa ett bra utgångsläge för att området ska utvecklas åt ett gynnsamt håll.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin övervägas.

5.4 Skötselområde 4: Våtmarker (125 ha)

Beskrivning

Skötselområdet omfattar alla våtmarker i naturreservatet. Myrarna har i stor utsträckning en ostörd hydrologi. Norr om reservatet finns diken som kan ha viss negativ hydrologisk påverkan på den nordligaste delen av Tvåjärnmyran.

Bevarandemål

- Skötselområdet ska huvudsakligen bestå av fysiskt och hydrologiskt intakta våtmarker.
- I området ska det finnas olika naturligt förekommande naturmiljöer med de strukturer, vegetationstyper och arter som hör till dessa naturmiljöer.
- De hydrologiska- och hydrokemiska förhållandena ska vara opåverkade. Hydrologin ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattnande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året.
- Skötselområdet ska präglas av naturliga ekologiska och hydrologiska processer såsom nederbörd, grundvattenflöden och översvämningar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom området.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen våtmarker ska vara minst 125 ha.

Skötselåtgärder

Fri utveckling:

Våtmarkerna ska i huvudsak lämnas för fri utveckling där de naturliga processerna tillåts fortgå ostört.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

Bränning:

Historiskt har brand många gånger berört våtmarkerna i naturlandskapet i varierande utsträckning. Ibland har myrarna brunnit, ibland har de fungerat som en naturlig brandgräns. Av det skälet kan myrarna, vid en naturvårdsbränning av skog inom skötselområde 2, tillåtas brinna som en del av en naturlig process.

Främmande arter:

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort

Hydrologisk återställning:

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin övervägas.

5.5 Skötselområde 5: Sjöar och vattendrag (57,7 ha)

Beskrivning

Skötselområdet omfattar reservatets bäckar och sjöar och dessa vattenmiljöers svämplan (dvs den yta som påverkas av återkommande översvämningar). Mattasjöbäcken har tidigare varit allmän flottled och är både hydrologiskt och fysiskt påverkad av åtgärder kopplat till flottningsepoken.

Bevarandemål

- Skötselområdets sjöar och vattendrag ska ha en naturlig hydrologi och vattenkemi.
- Skötselområdets sjöar och vattendrag inklusive svämplan ska präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör till naturtyperna. Naturliga erosions- och sedimentationsprocesser ska tillåtas fortgå ostört och forma strukturer och livsmiljöer.
- Vattenkvalitén ska vara god med försumbar påverkan av mänskliga faktorer, t.ex. övergödande, försurande och grumlande ämnen. Det ska inte förekomma gödsling, kalkning eller dikning

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

- Vattenlevande organismer ska ha fria vandringsvägar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom området.
- Främmande arter eller stammar ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen sjöar och vattendrag ska vara minst 57,7 ha.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort.

Hydrologisk restaurering

Där vattenmiljön påverkats negativt av exempelvis flottningsåtgärder kan restaurering för återställning av hydrologin övervägas.

6 Skötsel för friluftsliv

För reservatets skötsel för friluftsliv redovisas här mål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås och därmed ge en tydlig bild av hur reservatets syfte ska tillgodoses. Här redovisas också skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter.

Beskrivning

Naturreservatet har betydelse för friluftslivet genom möjligheten till att uppleva opåverkad natur och att nyttja området till bärplockning, fiske, jakt och annat.

I dagsläget finns inte några anläggningar för allmänheten i naturreservatet.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

Tillgängligheten är relativt god med en skogsbilväg som följer naturreservatets sydöstra gräns. Tidvis kan delar av skogsbilvägen vara svårframkomlig med bil.

Mål för friluftsliv

- Det övergripande målet för friluftslivet är att reservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser, rekreation och naturstudier utifrån sina befintliga förutsättningar.
- Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreservatets upplevelsevärden inför och under besök i området. Informationen ska också bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås.
- Områdets entré och friluftslivsanordningar ska vara i gott skick och underlätta för besökare att uppleva området.
- Reservatets intressanta naturmiljöer och arter ska kunna besökas utan att skada dem.

Åtgärder för friluftsliv

- Minst en informationsskylt, utformad i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar, ska sättas upp och underhållas i anslutning till reservatet.
- I dialog med markägaren Sveaskog ska en bedömning göras om behov finns av uppförande och förvaltning av anläggningar såsom leder, parkeringsplatser, grillplatser, vindskydd och stugor.
- Information om naturreservatet på Länsstyrelsens webb, via appar och andra tekniska lösningar publiceras utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med information om andra naturreservat i länet.
- Om besökare påverkar reservatets känsliga naturmiljöer och värdefulla arter, t.ex. genom markslitage eller påverkan på livsmiljöer för skyddsvärda arter, ska lämpliga åtgärder för att minska påverkan kunna genomföras. Aktuella åtgärder kan exempelvis vara informationsinsatser och kanalisering med markering av stig och spänger.

7 Övriga anläggningar

I naturreservatet finns anläggningar som inte kommer att förvaltas inom ramen för naturreservatets primära skötsel. För delar av anläggningarna kan dock Länsstyrelsen komma att understödja skötsel och underhåll. Underhåll och annat är i övrigt tillåtet i enlighet med reservatets föreskrifter. Det gäller bland annat:

- Den jaktkoja (Mattsjökojan) som ligger cirka 60 meter nordöst om Mattasjöns nordöstra strandkant. Jaktkojan ägs av Sveaskog och arrenderas av Mattabergs jaktklubb.

8 Nyttjanderätter

- Jakt och fiske får bedrivas av jakt- och fiskerättsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter. Jakttorn får uppföras och sikt- och skjutgator får röjas enligt reservatets föreskrifter.
- Renskötsel får bedrivas i naturreservatet enligt gällande lagstiftning.

9 Samråd med rennäring

Samråd mellan Länsstyrelsen och berörd sameby ska genomföras inför kommande skötselåtgärder i Mattasjöns naturreservat som kan medföra påverkan på rennäringen. Båda parter ska kunna ta initiativ till samråd.

10 Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårds-verkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

11 Sammanställning av skötselåtgärder

Naturreservatets planerade skötselåtgärder är främst inriktade på att bevara de värdefulla löv- och barrnatturskogarna med sina lövskogsmiljöer samt att tillgängliggöra naturreservatet för besökare.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

Skötselåtgärd	Var	Prioritet
Gränsmarkering	Se bilaga 1 i beslutet och kap. 10	1
Montering och underhåll av informationsskylt	Se bilaga 1	2
Avverkning av contortatall	Skötselområde 3	2
Lövgynnande och variationsskapande åtgärder i ung- och medelålders skogar	Skötselområde 3	2
Naturvårdsbränning	Skötselområde 2	Vid behov
Hägn för att motverka bete	Ev. behov bedöms efter fältbesök	Vid behov
Ringbarkning av gran kring lövträd	Skötselområde 2	Vid behov
Hydrologisk återställning	Skötselområde 1–5	Vid behov
Åtgärder för att förhindra spridning och etablering av främmande arter	Se kap. 5	Vid behov
Åtgärder för att förhindra slitage och störningar på naturtyper och arter	Se kap. 6	Vid behov

Tabell med sammanställning av skötselåtgärder. Siffran anger prioritetsordning om genomförandet av skötselåtgärderna begränsas av tillgängliga resurser. 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

12 Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av naturreservatet utförs av naturvårdsförvaltaren i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer. Tillsynen innefattar besiktning av att reservatets föreskrifter efterlevs.

Dessutom ska naturvårdsförvaltaren följa upp utmärkningar, skyltar och friluftsanordningar inom reservatet samt naturtyper och arter. Naturvårdsförvaltaren kan utse annan part att genomföra uppföljningen av anläggningar för friluftslivet samt naturtyper och arter. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

12.1 Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning.

12.2 Uppföljning av bevarandemål

Naturresevatets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån resevatets skötselområden (bilaga 1) och enligt indelningen i naturtyper för basinventering av skyddad natur.

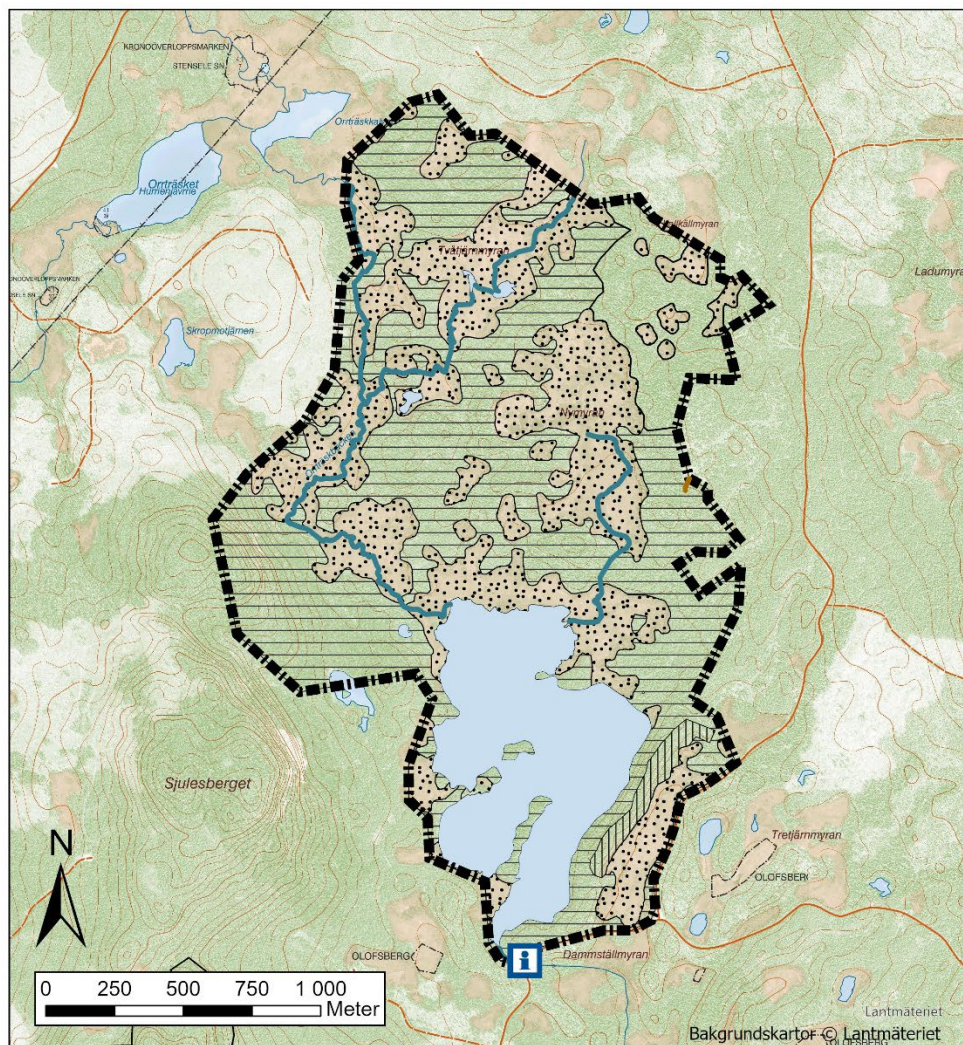
Bilagor

1. Karta över skötselområden och informationsskylt

Datum
2024-06-13

Diarienummer
9759-2023

Bilaga 1

Bilaga 1. Karta med skötselområden för naturreservatet Mattasjön, Storums kommun. Dnr 9759-2023.

Reservatsgräns	Skötselområden
Informationsskylt	1. Grandominerad skog med i huvudsak fri utveckling
Diken	2. Lövrik skog
	3. Medelålders skog med contortatall
	4. Våtmarker
	5. Sjöar
	5. Vattendrag

Länsstyrelsen
Västerbotten

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 3 till beslut

Datum	Diarienummer
2024-06-13	9759-2023

Överklagandehänvisning regeringen

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post vasterbotten@lansstyrelsen.se eller via växeltelefonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer.